

Sygn. akt III AUa 203/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 kwietnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Elżbieta Czaja (spr.)
Sędziowie:	SA Elżbieta Gawda SA Barbara Mazurkiewicz-Nowikowska
Protokolant: sekr. sądowy Bożena Karczmarz	

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2013 r. w Lublinie

sprawy A. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o zapłatę składek

na skutek apelacji wnioskodawczyni A. M.

od wyroku Sądu Okręgowego w Radomiu

z dnia 16 stycznia 2013 r. sygn. akt VI U 1220/12

**I. zmienia zaskarżony wyrok i poprzedzającą go decyzję i ustala,
że A. M. nie jest zobowiązana do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc czerwiec
2002 roku;**

II. oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III AUa 203/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. M. odwołała się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. z dnia 13.07.2012 r. określającej na dzień wydania decyzji jej zadłużenie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 17.226,00 złotych za okres od czerwca 2002 roku do sierpnia 2010 roku. W uzasadnieniu odwołania wskazała, że działalność gospodarza, którą prowadziła, miała jedynie formalny, nie osiągała żadnych obrotów. Podnosiła, że w tym czasie prowadziła Stowarzyszenie (...), tej pracy poświęcała czas i nie mogła prowadzić działalności gospodarczej. Powoływała się nadto na zły stan zdrowia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania wskazując, że decyzją z dnia 14.11.2011 r. Narodowy Fundusz Zdrowia ustalił okres podlegania wnioskodawczyni ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osobie prowadzącej działalność gospodarczą od 1.01.1999-11.08.2010 r. Na tej podstawie organ rentowy decyzją z dnia 6.03.2012 r. wymierzył najniższe podstawy wymiaru składek. Jednocześnie wnioskodawczyni została zobowiązana do złożenia dokumentów rozliczeniowych i uregulowania dobrowolnie należnych składek za ubezpieczenie zdrowotne. Od tej decyzji skarżąca nie odwoływała się i jest ostateczna. ZUS wskazał, że wnioskodawczyni po wejściu nowych przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych od 1.09.1999 r. nie przystąpiła do ubezpieczenia społecznego z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej. Wprawdzie z uwagi na pobierane świadczenie emerytalno-rentowe od 7.07.1989 r. była zwolniona od regulowania składek na ubezpieczenie społeczne, to jednak z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej od 1.01.1999 r. podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu. Przez cały okres prowadzenia działalności nie składała żadnych dokumentów i nie regulowała należnych składek na ubezpieczenie zdrowotne. Decyzja będąca przedmiotem niniejszego postępowania określała wysokość zadłużenia wnioskodawczyni za okres od czerwca 2002 r. do sierpnia 2010 r., natomiast okres od stycznia 1999 r. do maja 2002 r. nie został uwzględniony z powodu przedawnienia. Także uległ przedawnieniu na dzień wydania decyzji okres za czerwiec 2002 r. ustalający zadłużenie w kwocie 100,23 zł i o tę kwotę zadłużenie opisane w decyzji uległo zmniejszeniu, a składki, które uległy przedawnieniu nie są wymagalne. Organ rentowy wskazał, że decyzja niniejsza będzie stanowić podstawę do wdrożenia postępowania egzekucyjnego celem wyegzekwowania należności.

Wyrokiem z dnia 16 stycznia 2013 roku Sąd Okręgowy w Radomiu oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia :

A. M. w okresie od 7 lipca 1989 r. do 13 kwietnia 2006 r. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, a od 14 kwietnia 2006 r. do chwili obecnej jest uprawniona do emerytury. W dniu 10 stycznia 1991 r. skarżąca rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie wpisu numer (...) do ewidencji działalności gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta R. z dnia 11.01.1991 r. w zakresie handlu okrężnego artykułami spożywczymi, przemysłowymi itp. Działalność ta została wykreślona z ewidencji działalności gospodarczej z urzędu, decyzją z dnia 12 sierpnia 2010 roku. Skarżąca nie zawieszała wykonywania prowadzonej działalności gospodarczej. Działalność, opodatkowana była zryczałtowanym podatkiem dochodowym od przychodów zaewidencjonowanych. Roczne zeznania podatkowe - PIT-28 skarżąca składała za lata 1995-2000, w których wykazywała przychody z działalności gospodarczej, za pozostałe lata, skarżąca nie składała rocznych zeznań podatkowych.

Decyzją z dnia 14 listopada 2011 r. Narodowy Fundusz Zdrowia (...) Oddział Wojewódzki w W. ustalił, że A. M. podlegała od dnia 1 stycznia 1999 r. do 11 sierpnia 2010 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą /decyzja k. 26 akt ZUS/. Decyzja ta uprawomocniła się z dniem 26 listopada 2011 r.

W dniu 6 marca 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał decyzję określającą A. M. jako osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą najniższe podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 1999 r. do sierpnia 2010 r. Od powyższej decyzji A. M. nie odwoływała się.

Zaskarżoną decyzją z dnia 13 lipca 2012 r. organ rentowy określił zadłużenie wnioskodawczyni z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 17.226,00 złotych.

Składki za okres od stycznia 1999 r. do czerwca 2002 r. uległy przedawnieniu /okoliczność bezsporna/.

Na podstawie art. 109 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27.08.2004 r. o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. nr 164, poz. 1027) dyrektor oddziału wojewódzkiego Funduszu rozpatruje indywidualne sprawy z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego. Do indywidualnych spraw z zakresu ubezpieczenia zdrowotnego zalicza się sprawy dotyczące objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym i ustalenia prawa do świadczeń.

Przy czym do spraw, o których mowa w ust. 1, nie należą sprawy z zakresu wymierzania i pobierania składek na ubezpieczenie zdrowotne należące do właściwości organów ubezpieczeń społecznych.

Skarżąca nie kwestionowała decyzji Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 14 listopada 2011 r. ustalającej fakt podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

Sąd, wskazał, że co prawda decyzja Oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia stwierdzająca, że wnioskodawczyni podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w spornym okresie ma charakter decyzji deklaratoryjnej, którą sąd powszechny nie jest związany /tak Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 22 czerwca 2010 r. III AUa 1973/09/, jednak podkreślił, że skarżąca tej decyzji nie kwestionowała, nie stawiała się również na kolejne terminy rozpraw, aby sytuację tę ewentualnie wyjaśnić. Również podniesione przez skarżącą w odwołaniu od decyzji z dnia 13 lipca 2012 r. fakty, że jest osobą schorowaną, że prowadziła w spornym okresie Stowarzyszenie (...) i tej pracy poświęcała dużo czasu, nie stanowi okoliczności podważającej uznanie, że w tym czasie wnioskodawczyni prowadziła realnie działalność gospodarczą, zwłaszcza, że jak sama podawała, uzyskiwała z tej działalności dochody. Konsekwencją zatem decyzji wydanej przez Narodowy Fundusz Zdrowia jest ustalenie przez ZUS podstawy wymiaru składek za okres podlegania ubezpieczeniu zdrowotnemu (decyzja z dnia 6 marca 2012 roku), której skarżąca również nie kwestionowała.

Zgodnie z art. 21 ust. 2 obowiązującej od 1 stycznia 1999 roku, w okresie objętym zaskarżoną decyzją, ustawy z dnia 6.02.1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz.U. nr 28, poz. 153 ze zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których mowa w art. 8 pkt 2 tj. osób prowadzących działalność pozarolniczą objętych ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób.

Zgodnie z art. 18 ust.1 pkt. 8 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w brzmieniu obowiązującym do 31.03.2003 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5, stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 60% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w poprzednim kwartale. Składka w nowej wysokości obowiązuje od trzeciego miesiąca następnego kwartału. Od 1 kwietnia 2003 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność stanowi zadeklarowana kwota, nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, włącznie z wypłatami z zysku. Podstawa wymiaru składek w nowej wysokości obowiązuje od trzeciego miesiąca następnego kwartału, jest miesięczna i niepodzielna. Od dnia 1 marca 2009 r. podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób prowadzących działalność stanowi zadeklarowana kwota nie niższa jednak niż 75% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w czwartym kwartale roku poprzedniego, włącznie z wypłatami z zysku ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”. Podstawa wymiaru składek w nowej wysokości obowiązuje od dnia 1 stycznia do 31 grudnia danego roku, jest miesięczna i niepodzielna.

Organ rentowy ustalił podstawę wymiaru składek zgodnie z tymi przepisami czego wnioskodawczyni nie kwestionowała.

Konsekwencją ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom zdrowotnemu oraz wydania decyzji określającej wymiar składek jest obowiązek opłacenia składek. Skarżąca nie udowodniła okoliczności zwalniających ją od obowiązku zapłaty składek wymienionych w art. 82 ust. 8 i 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008, Nr 164, poz. 1027 ze zm.). Zgodnie z tymi przepisem, obowiązującym także pod rządami ustawy z dnia 6 lutego 1997 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym (Dz. U. Nr 28, poz. 153 ze zm.), ustawy z dnia 23 stycznia 2003 r. o powszechnym ubezpieczeniu zdrowotnym w Narodowym Funduszu Zdrowia (Dz. U. Nr 45, poz. 391 ze zm.), składka na ubezpieczenia zdrowotne nie jest opłacana przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą, której świadczenie emerytalne lub rentowe nie przekracza miesięcznie kwoty minimalnego wynagrodzenia, od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy osoba ta:

1) uzyskuje dodatkowe przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50 % kwoty najniższej emerytury lub

2) opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej,

oraz przez osobę zaliczoną do umiarkowanego lub znacznego stopnia niepełnosprawności od tytułu do objęcia obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego, o którym mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. c, w przypadku gdy:

1) uzyskuje przychody z tego tytułu w wysokości nieprzekraczającej miesięcznie 50% kwoty najniższej emerytury, lub

2) opłaca podatek dochodowy w formie karty podatkowej.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie uznając decyzję organu rentowego za zasadną.

Od tego wyroku apelację wniosła wnioskodawczynie wskazując, na wydanie wyroku zaocznego bez wysłuchania jej argumentów, powołując się na stan zdrowia oraz nie prowadzenie działalności gospodarczej .

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawczynie jest zasadna jedynie w zakresie należności z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc czerwiec 2002 roku. W tej bowiem części należności uległy przedawnieniu, co przyznał organ rentowy w toku postępowania.

W tym stanie rzeczy zachodzi konieczność zmiany zaskarżonego wyroku i oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego przez ustalenie, że A. M. nie jest zobowiązana do zapłaty składek na ubezpieczenie zdrowotne za miesiąc czerwiec 2002 roku, o czym Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

W pozostałej części apelacja nie jest zasadna. Odnosząc się do twierdzeń wnioskodawczynie o wydaniu wyroku pod jej nieobecność, wskazać należy przede wszystkim, że apelująca nie stawiała się na pierwszy termin rozprawy wyznaczony w Sądzie Okręgowym na dzień listopada 2012 roku, oraz następny 16 stycznia 2013 roku pomimo prawidłowego powiadomienia o terminie rozprawy, nie usprawiedliwiając swojego niestawiennictwa jak też nie składając wniosku o odroczenie rozprawy. Nie może więc powoływać się na nie rozważenie przez Sąd jej argumentów, ponieważ takich nie przedstawiła.

Wnioskodawczynie wywodzi jedynie, że faktycznie nie prowadziła działalności gospodarczej. Jednakże przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie odwołania od decyzji z dnia 13 lipca 2012 r., którą organ rentowy określił zadłużenie wnioskodawczynie z tytułu składek na ubezpieczenie zdrowotne w kwocie 17.226,00 złotych. Decyzja ta była konsekwencją decyzji z dnia 14 listopada 2011 r. Narodowego Funduszu Zdrowia - (...) Oddziału Wojewódzkiego w W., w której organ ustalił, że A. M. podlegała od dnia 1 stycznia 1999 r. do 11 sierpnia 2010 r. obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą /decyzja k. 26 akt ZUS/. Decyzja ta uprawomocniła się z dniem 26 listopada 2011 roku, a więc w dacie wyrokowania przez Sąd I instancji pozostawała w obrocie prawnym, i co jest oczywiste nie mogła być wzruszona w postępowaniu toczącym się na skutek odwołania od decyzji zakładu ubezpieczeń społecznych.

Należy wyraźnie podkreślić, że w postępowaniu toczącym się z odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ustalającej wysokość składek na ubezpieczenie zdrowotne, będącej następstwem prawomocnej decyzji oddziału Narodowego Funduszu Zdrowia stwierdzającej objęcie obowiązkowym ubezpieczeniem zdrowotnym, ubezpieczony nie może kwestionować samego faktu podlegania temu ubezpieczeniu.

Okoliczność ta może zostać jedynie podważona na skutek wzruszenia decyzji administracyjnej - Narodowego Funduszu Zdrowia we właściwym trybie przewidzianym przepisami prawa.

Dodatkowo podnieść należy, że w dniu 6 marca 2010 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wydał decyzję określającą A. M. jako osobie prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarzą najniższe podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne za okres od stycznia 1999 r. do sierpnia 2010 r. Od powyższej decyzji wnioskodawczyni także nie odwołała się.

Z tych względów i na mocy art. 385 i art.386 § 1 KPC Sąd Apelacyjny orzekł, jak w sentencji.